

στημονικῶν καὶ φιλολογικῶν Ἀκαδημιῶν, μουσείων καὶ σχολῶν παντὸς εἶδους, καὶ προπάντων τὴν τῶν μεγαλοφυῶν ἀνδρῶν σας, διὰ τῶν ὁποίων τὰ ἐκπαιδευτήρια ταῦτα ζῶσι καὶ παράγουσι· Θέλω νὰ ὁμιλήσω περὶ τῶν μεγάλων σας καλλιτεχνῶν, περὶ τῶν ἄλλοτε καὶ σήμερον εἰς ὅλον τὸν κόσμον διασήμεων φιλολόγων σας, περὶ τοῦ Scheele καὶ Berzelius μεταξὺ τῶν ἰδρυτῶν τῆς χημείας, τοῦ Arsted ὅστις ἀνεκάλυψε τὸν ἠλεκτρομαγνητισμὸν, τοῦ Thorwaldsen καὶ τῶν διαφόρων καλλιτεχνῶν σας. Ἔχετε τοὺς μεγάλους ἐξερευνητὰς τῶν πολικῶν θαλασσῶν, τὸν Nordenskiold καὶ Nansen ἀνταξίους διαδόχους τῶν ἀρχαίῳ Vikings, ἔχετε τὸν Ibsen, ἓνα τῶν καινοτομιστῶν τοῦ νεωτέρου θεάτρου, τὸν Brandès τὸν μέγαν κριτικόν, τὸν τόσον βαθὺν καὶ πρωτότυπον φιλόσοφον Bjoernson καὶ τόσους ἄλλους τοὺς ὁποίους δὲν δύναμαι νὰ ἀπαριθμήσω ἐνταῦθα· ἐν συντόμῳ ἔχετε πλειάδα μεγαλοφυῶν ἀνδρῶν, δικαιωζόντων τὴν δρᾶσιν τῶν σκανδιναβικῶν φυλῶν ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ. Ἡ δόξα των εἶναι ἡ κοινὴ κληρονομία τῶν τριῶν ἐθνῶν σας· εἶναι ὡσαύτως ἡ κληρονομία συμπάσης τῆς ἀνθρωπότητος!

Ὁ νεώτερος πολιτισμὸς ὀφείλει νὰ ἐδράζηται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπὶ τῶν διακηρυχθεισῶν ὑπὸ τῆς λογικῆς καὶ τῆς φιλοσοφίας ἀρχῶν, δυνάμει τῶν ὁποίων οὐδεὶς δικαιούται νὰ ἐπιβάλῃ τὸ κράτος τοῦ διὰ τῆς βίας· πᾶσα ἐξουσία ὀφείλει νὰ ἐδράζηται ἐφεξῆς ἐπὶ τῆς ἐλευθέρας συγκαταθέσεως τῶν λαῶν· οὐδὲ μία διένεξις μεταξὺ τῶν λαῶν ὀφείλει νὰ καταλήγῃ εἰς τὴν ὑποδοῦλωσιν τῶν πολιτῶν, εἰς τὸν διαμελισμὸν τῶν χωρῶν, καὶ τὴν διαρπαγὴν τοῦ ἰδιωτικοῦ καὶ δημοσίου πλούτου, τοῦ ἡττηθέντος ὑπὸ τοῦ νικητοῦ.

Ἡ ἐπιστήμη ἄλλως τε μᾶς διδάσκει ὅτι ὁ πόλεμος καὶ ἡ λεηλασία δὲν εἶναι τὰ ἀληθῆ καὶ διαρκῆ μέσα πρὸς ἀπόκτησιν τῆς εὐμαρείας καὶ τῆς εὐτυχίας. Καταστρέφουσι τὸν καρπὸν τῆς ἐργασίας τῶν ἡττηθέντων παραδίδοντες αὐτὸν εἰς τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν τῶν νικητῶν οἵτινες τὸ συνηθέστερον ταχέως σπαταλῶσι τὰ κακῶς ἀποκτηθέντα ἀγαθὰ. Οὐτε ὁ πόλεμος οὐτε ἡ βία δημιουργοῦσι νέαν πηγὴν πλούτου ἐν τῷ κόσμῳ. Πᾶς πλοῦτος πρέπει νὰ εἶναι ὁ καρπὸς τῆς ἐργασίας· ἀλλ' ἡ ἐπιστήμη μόνη τὸν αὐξάνει ἀπαύστως. Ναί! Αἱ μόναι ἀνεξάντλητοι πηγαὶ πλούτου καὶ ἰσχύος, εἶναι ἐκεῖναι τὰς ὁποίας ἡ νεωτέρα ἐπιστήμη πολλαπλασιάζει καθ' ἐκάστην πρὸς ἀγαθὸν τῶν ἀνθρώπων, διὰ τῆς εἰρηνικῆς χρησιμοποίησεως τῶν φυσικῶν δυνάμεων τὰς ὁποίας ἡ ἐργασία τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἀγροτῶν χρησιμοποιεῖ καὶ γονιμοποιεῖ. Τὸ ἔργον τῆς ἐπιστήμης ἡύξησε πρὸ πάντων πρὸ δύο αἰώνων ἀναγκαζούσης νὰ ὑποχωρήσῃ πρὸ αὐτῆς ἡ ἀρχέγονος ἀμάθεια, ὁ ἀρχέγονος φανατισμὸς, ἡ ἀρχέγονος βαρβαρότης. Ἡ Ἐπιστήμη ἐδίδασκε τὴν ἐπιμέλῃν τοῦ μετρίου βίου τῶν ἀνθρώπων, τὴν προφύλαξιν των κατὰ κλίμακα καθ' ἐκάστην μεγαλειτέραν ἀπὸ τῆς ἀσθενείας καὶ τῶν ἀλγηδόνων, τὴν καταπολέμησιν τῆς δυστυχίας, τὴν ἀνάπτυξιν τῆς εὐζωίας καὶ τοῦ πλούτου τῶν λαῶν καὶ τῶν ἀτόμων, ταυτο-

χρόνως δὲ τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν ἀμοιβαίαν αὐτῶν ἀφοσίωσιν. Ἰδοὺ θησαυροὶ τοὺς ὁποίους ἄμεσον ἐνδιαφέρον ἔχουμεν νὰ πολλαπλασιάσωμεν ἐφεξῆς· πᾶσα Φυλὴ ἐν τῷ μέλλοντι ὀφείλει ν' ἀκολουθήσῃ τὴν λευκὴν ἐσθῆτα τοῦ ἀσπίλου ἀμνοῦ.

Τοιοῦτον τὸ ἰδεῶδες τὸ ὁποῖον διακηρύττει ἡ λογικὴ καὶ ἡ ἐπιστήμη, ἐρειδόμεναι ἐπὶ γνώσεως ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον βαθείας ὡς πρὸς τὴν κοινωνικότητα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, τῶν ἐνστίκτων τῆς, καὶ ἐπομένως ὡς πρὸς τὴν ἀλληλεγγύην μόνην θεμελιώδη καὶ ἀσφαλὴ βᾶσιν τῆς κατ' ἄτομα καὶ κοινωνίας ἡθικῆς.

Ἀναμφιβόλως ἡ πραγματοποιήσεως τοῦ ἰδεώδους τούτου, ὅπως πάντων τῶν ἄλλων, δὲν δύναται νὰ εἶναι οὔτε ἀκαριαία οὔτε ἀπόλυτος· ἀναμφιβόλως ἡ βασιλεία τῆς ἀληθείας τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης οὐδέποτε θὰ εἶναι ἀπόλυτος ἐν τῷ κόσμῳ. Ἀλλὰ σὺ καθῆκόν μας, ἡ θέλησίς μας εἶναι νὰ τείνωμεν ἀκαταπόνητοι δι' ἀδιαλείπτου ἐργασίας νὰ ἐπιτύχωμεν τὸν θρίαμβόν τῆς ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὰς μεταξὺ τῶν λαῶν καὶ ἀτόμων σχέσεις.

Τοιοῦτος εἶναι ὁ ὑπὸ τῆς ἐταιρίας μας διὰ τὴν διεθνῆ διαιτησίαν ἐπιδιωκόμενος σκοπός. Ἡ ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ συνέλευσίς μας εἶναι νέον δείγμα τῆς ἐπιθυμίας τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν ὅπως διὰ τῆς εἰρηνικῆς καὶ πολιτικῆς ὁδοῦ ἐπιτελῇται ὁ συμβιβασμὸς τῶν διαφορῶν των, δηλαδή ἡ διπλὴ αὕτη χίμαιρα τοῦ παρελθόντος, ἡ διπλὴ πραγματικότης τοῦ μέλλοντος· ἡ ἐλευθέρᾳ ὁμοσπονδία τῶν πεπολιτισμένων κρατῶν τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς καὶ ἡ παγκόσμιος εἰρήνη».

Ἀθῆναι Φεβρουάριος 1905.

Π. Α. Π.

ΕΙΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥΣ

Γ Π Ο

ΤΑΣ ΣΤΕΓΑΣ

Τί μαρθάνει τις βλέπων διὰ τῆς θυρίδος του.

3 Μαγτίου. **Μ**οιρῆς εἶπεν ὅτι ἡ ζωὴ κάλλιον θὰ ἐποίει νὰ παραβάλλῃ ταύτην πρὸς νύκτα πυρετώδη! Ὅποιαί ἐναλλαγαὶ κινήσεων καὶ ὕπνου! Ὅποιαί κακουχίαι, ἀφυπνίσματα καὶ ἀναφαινόμεναι ἐπιθυμίαι! Ὅποῖον χάος ἀπεικονισμάτων ὀδυνῶν ἢ συγκεχυμένων. Πάντοτε μεταξὺ τῆς ἀναπαύσεως καὶ τῆς ἀγρυ-

πνίας μάτην ζητοῦσι τὴν γαλήνην. Τὰ δύο τρίτα τοῦ ἀνθρώπινου βίου κατασπαταλῶνται εἰς τὸ δισταῖν, τὸ δὲ ἕτερον εἰς τὸ μετανοεῖν.

Ὅταν λέγω ἀνθρώπινον βίον ἐννοῶ τὸν ἐμὸν! ἐσμὲν οὕτω πεπλασμένοι, ὥστε ἕκαστος ἡμῶν νομίζει ἐαυτὸν ὡς τὸ κάτοπτρον τῆς κοινωνίας. Τὸ συμβαίνειν ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν δεικνύει ἀλανθάστως ἡ παγκόσμιος ἱστορία. Πάντες οἱ ἄνθρωποι προσομοιάζουσιν οἰνόφυλγι, προαγγέλλοντι σεισμόν, ἐπειδὴ αἰσθάνεται ἑαυτὸν κλονούμενον.

Καὶ διατὶ εἰμὶ εὐμετάβλητος καὶ περιδεής, ἐγώ, δυστυχῆς ἐφήμερος τοῦ κόσμου, ἐκπληρῶν ἐν γωνίᾳ τὸ ἄσημον ἔργον μου, καὶ οὐ τὸ ἔργον χρησιμοποιοῦσι χωρὶς νὰ προσέχωσιν εἰς τὸν ἐργάτην; Λέγω τοῦτο πρὸς σέ, ἀόρατε φίλε, δι' ὃν αἱ γραμμαὶ αὗται χαράσσονται· ἀδελφεῖ ἀγνώστε, ὃν οἱ μονάζοντες προσκαλοῦσιν εἰς τὰς ἀγωνίας των, μύστα ἰδανικέ, πρὸς ὃν ἀπευθύνονται πᾶσαι αἱ μονολογίαι, καὶ οὔτινες εἰσθε τὸ φάντασμα τῶν ἰδίων ἡμῶν συνειδητέων.

Μέγα συμβεβηκὸς ἐπιγίνεται ἐν τῇ ζωῇ μου! Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μονοτόνου στενωποῦ ὃν διπλαύνω ἡσύχως καὶ μὴ σκεπτόμενος, δίοδος αἴφνης ἀνοίγεται. Δύο δρόμοι παρίστανται, ἐν οἷς ὀφείλω ἐκλογεῖν· ὁ εἰς εἶναι συνέχεια ἐκεῖνου, ὃν μέχρι τοῦδε ἡκολούθησα· ὁ ἕτερος πλατύτερος, δεικνύει ἐκπληκτικὰς σκηνογραφίας· ἐπὶ τοῦ πρώτου οὐδεὶς φόβος καὶ ὀλίγη ἐλπίς· ἐπὶ τοῦ ἄλλου οἱ μεγάλοι κίνδυνοι καὶ αἱ ὑπέρπλουτοι ἐπιτυχίαι. Πρόκειται, ἐνὶ λόγῳ, νὰ μάθω ἂν θὰ ἐγκαταλείψω τὸ λιτὸν γραφεῖον, ἐφ' οὗ ὤφειλον ν' ἀποθάνω, διὰ μίαν τῶν τολμηρῶν τούτων ἐπιχειρήσεων, ἔπου ἡ τύχη μόνη εἶναι ταμίης!

Ἀπὸ χθὲς σκέπτομαι, παραβάλλω καὶ μένω ἐκκρεμής.

Πόθεν θὰ ἔλθῃ τὸ συμβουλευσόν με φῶς;

Κυριακὴ 4. — Ἴδου ὁ ἥλιος ἐξέρχεται τῶν ὀμίχλων τοῦ χειμῶνος· τὸ ἔαρ προσηγγίζει· δροσερὸς ἀήρ ἤχει ἐπὶ τῶν στεγῶν, καὶ τὸ καρύφυλλον μου ἄρχεται ν' ἀνθῇ.

Εὐρισκόμεθα εἰς τὴν γλυκεῖαν ταύτην ἐποχὴν, τὴν τόσον ἐξυμνισθεῖσαν παρὰ τῶν αἰσθητικῶν ποιητῶν τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος: Εἶναι ἡ ἐποχὴ αὕτη τῶν ρόδων καὶ τῶν ἰων κτλ.

Τὸ κελάδημα τῶν πτηνῶν μὲ καλεῖ· ἐπαι-

τοῦσι τὰ ψυχία, τὰ ὁποῖα δι' αὐτὰ σπεῖρω ἐκαστὴν πρωΐαν. Ἀνοίγω τὴν θυρίδα καὶ ἡ σκηνογραφία τῶν στεγῶν φαίνεται μοι ἐν ὅλῃ τῇ μεγαλοπρεπεῖᾳ αὐτῆς.

Ὅστις οἰκεῖ τὰς πρώτας ὁροφὰς δὲν ὑποπετεύει ποσῶς τὴν τερπνὴν ποικιλίαν παρομοίου ὀρίζοντος. Οὐδέποτε ἐθαύμασε τοιαύτην σύμπληξιν κορυφῶν στεγῶν, ἃς ἡ κέραμος χρωματίζει· δὲν ἔχει ρίψει τὸ βλέμμα ἐπὶ τῶν κλιτυῶν τῶν στεγῶν, ἐν αἷς κυμαίνονται οἱ φαῖδροι κήποι τῶν τῆς στέγης φεγγιτῶν, ἐπὶ τῶν μεγάλων σκιῶν, ἃς ἡ δεῖλη ἐπεκτείνει ἐπὶ τῶν σχιστολιθοσκεπῶν ἐπικλίσεων καὶ ἐπὶ τῆς διαυγείας τῶν ὕλων, ἃς πυρπολεῖ ὁ δῦων ἥλιος! οὐδέποτε ἐσπούδασε τὴν ἀνθολογίαν τῶν πεπολιτισμένων Ἀλπεων, ἃς ἐπικαλύπτουσιν οἱ λειχήνες καὶ τὰ βρύα· οὐδαμῶς γινώσκει τοὺς ἀπείρους κατοίκους, κατοικίζοντας ταύτας ἀπὸ τοῦ μικροσκοπικοῦ ἐντόμου μέχρι τῆς οἰκιακῆς γαλῆς, τῆς ἀλώπεκος τῶν στεγῶν ἀεὶ ἰχνηλατούσης ἢ ἐνεδρευούσης· τέλος οὐδέποτε παρέστη εἰς ἀπείρους τοῦ ὀμιχλώδους ἢ αἰθρίου οὐρανοῦ θεάς.

Ποσάκις αἱ τῆς ἀναπαύσεώς μου ἡμέραι παρήλθον ἐν τῷ θαυμάζειν τὸ ἔσοχον τοῦτο θέαμα, ἐν τῷ διορᾶν τὰ ζοφερὰ ἢ θελκτήρια ἐπεισόδια, ἐν τῷ ἐρευνᾶν ἐν τῷ ἀγνώστῳ τούτῳ κόσμῳ τὰ περιγηγητικὰ πάθη, ἅπερ οἱ ὀψίπλουτοι περιγηγῆται ζητοῦσι χαμηλότερον.

Ἐννάτη πρωΐνῃ ὥρᾳ. — Ἀλλὰ διατὶ ἄρα γε οἱ πτερόεντες γείτονες

δὲν ἐλαφυρχώγησαν εἰσέτι τὰ αὐτοῖς δισπαρμένα πρὸ τῆς θυρίδος μου ψυχία; Βλέπω αὐτοὺς ἀφιπταμένους, ἐπανερχομένους, καθημένους ἐπὶ τοῦ ὀρόφου τῶν θυρίδων καὶ πιπίζοντας ἐπειδὴ βλέπουσι τὸ συμπόσιον, ὅπερ, εἰςί τόσον ὠκείως συνήθως νὰ καταδροχθίσωσιν! Ἡ παρουσία μου δὲν τὰ ἐκφοβίζει· τὰ ἔχω συνειθισμένα νὰ τρώωσιν ἐν τῇ χειρὶ μου. Πόθεν λοιπὸν προέρχεται ὁ φοφοδὲς οὗτος δισταγμός; ἔχω παρατηρήσει καλῶς, ἡ στέγη εἶναι ἐλευθέρα, αἱ γειτονικαὶ θυρίδες εἶναι κεκλεισμέναι· θρίπτω τὸν ἐκ τοῦ προγεύματός μου μείναντα ἄρτον, τέλος τὰ ἐλκύω δι' ἀφθονωτέρου συμπροσίου... οἱ πιπισμοὶ των ἐπαυξάνονται· κύπτουσι τὴν κεφαλὴν· οἱ τολμηρότεροι ἀφικνοῦνται ἱπτάμενοι, δὲν τολμῶσιν ὁμῶς νὰ παραμείνωσιν.

Ἐμπρός, τὰ στρουθία μου εἰςὶ θύματά τινος

τῶν συγκεχυμένων τρόμων· ἐξ ἅπαντος τὰ πτηνὰ δὲν εἶναι συντετώτερα τῶν ἀνθρώπων.

Μετέβαινον νὰ κλείσω τὴν θυρίδα ἐν τῇ σκέψει ταύτῃ, ὅτε διακρίνω αἶφνης εἰς τὸ ἐκ δεξιῶν κείμενον φωτεινὸν διάστημα τὴν σκιὰν δύο ὑψωμένων ὧτων, ἔπειτα προσεέχοντα γαμψόφυλλα, εἶτα τὴν κεφαλὴν τιγροειδοῦς γαλῆς, φαινομένης εἰς τὴν γωνίαν τῆς στέγης. Ἡ γελόια ἦτο ἐκεῖ εἰς ἐνέδραν, ἐλπίζουσα ὅτι τὰ ψυχία θὰ τῇ προσαγάγῃ τὸ θήραμα!

Καὶ ἐγὼ ἐμεμφόμην τὴν ἀνανδρίαν τῶν ξένων μου. Ἡμὴν βέβαιος ὅτι οὐδεὶς κίνδυνος ἡπείλει ταῦτα, ἐνόμιζον ὅτι ἐξήτασα πανταχοῦ! Ἐπελαθόμην ὁμῶς τῆς ὀπισθεν μου γωνίας.

Ἐν τῇ ζωῇ, ὡς ἐν ταῖς στέγαις, ἐπέρχονται ὑμῖν δυστυχίαι διότι ἐλησημονήσατε μίαν μόνην γωνίαν.

Δεκάτη ὥρα. — Δὲν δύναμαι ν' ἀπομακρυνθῶ τοῦ παραθύρου. Ἐπὶ πολὺν χρόνον ἡ βροχὴ καὶ τὸ φύχος κρατοῦσι τοῦτο κεκλεισμένον, οὗτινος ἔχω ἀνάγκην ἵνα ἐρευνήσω ἐπὶ πολὺ ὅλα τὰ περίξ, ἵνα λάβω τὴν ἰδιοκτησίαν τούτου. Τὸ βλέμμα μου ψηλαφεῖ διαδοχικῶς πάντα τὰ σημεῖα τοῦ συγκεχυμένου ὁρίζοντος, σφαλεροῦ ἢ σταθεροῦ κατὰ σύμπτωσιν.

Ἄ! ἰδοὺ θυρίδες ἐφ' ὧν ἡγάπων νὰ στηρίζονται ἄλλοτε· εἶναι δύο γειτονικαὶ διεσπῶσαι ὧν αἱ διάφοροι σχέσεις τὸν ἔχουσι πλήξει ἀπὸ πολλοῦ.

Ἡ μὲν εἶναι ἐνδεὴς ἐργάτις πρὸ τῆς αὐγῆς ἐγερθεῖσα καὶ ἥς ἡ σκιαγραφία φαίνεται σαφῶς πρότερον κατὰ τὴν ἐσπέραν ὀπισθεν τοῦ μικροῦ διαφανοῦς παραπετάσματός της· ἡ δὲ νέα καλλιτέχνις, φωνάζουσα ὥστε νὰ φθάσῃ πρὸς στιγμὴν, μέχρι τοῦ ὑπερφύου μου αἱ ἰδιότροποι φωνασκίαι της. Ὅταν αἱ θυρίδες τῶν ἀνοίγῃσι, διὰ μὲν τῆς τῇ ἐργάτιδι ἀνηκούσης βλέπεις σεμνὴν διευθέτησιν, ἐν ᾧ ἡ ἄλλη δεικνύει εὐπρεπεστέρας ἐσωτερικόν. Ἀλλὰ σήμερον πλήθος πωλητῶν συνθλίβεται ἐκεῖ· ἀφαιροῦσι τὰ μετέξιν παραπετάσματα, ἐκκομίζουσι τὰ ἐπ.πλ.α, καὶ ἐνθυμοῦμαι ἤδη τὴν νέαν καλλιτέχνιδά διελθοῦσαν τὴν πρῶταν ὑπὸ τὴν θυρίδα μου, τετυλιγμένην διὰ καλύπτρας καὶ βαδίζουσαν βήματι κατεσπευσμένῃ, προαγγέλλοντι ἐνδόμυχον ταραχήν! Ἄ! μαντεύω τὰ πάντα! τὰ χρήματά της ἐξηντλήθησαν εἰς χαριέσσας φρενοτροπίας ἢ ἀπωλέσθησαν ὑπὸ ἀπροσδοκίτου τινὸς συμ-

φορᾶς καὶ ἰδοὺ αὕτη νῦν ἐρριμένη ἐκ τῆς πολυτελείας εἰς τὴν ἐνδειαν! ἐν ᾧ ὁ θαλαμίσκος τῆς ἐργάτιδος συντηρούμενος ὑπὸ τῆς τάξεως καὶ τῆς ἐργασίας, ὑπάρχει ἐστολισμένος κοσμίως, ὁ τῆς καλλιτέχνιδος ἀπέδῃ ἢ ἄγρᾳ τῶν μεταπρατῶν. Ἡ μὲν ἔλαμψε μίαν στιγμὴν, φερομένη κατὰ τὴν φορὰν τῆς εὐημερίας, ἡ δὲ παρακολουθεῖ βήματι βραχεῖ ἀλλ' ἀσφαλῶς τὴν ἐργώδη μετριότητά της.

Ὅμοι! Δὲν ὑπάρχει ἐνταῦθα δι' ὅλους μάθημα; εἶναι καλὸν εἰς τὰς ριψοκινδύνους ἀποπειρας, εἰς ὧν τὸ τέλος ἐντυγχάνει ἡ εὐδαιμονία ἢ ἡ φθορά, ὅτι ὁ φρόνιμος ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ υποτικεύῃ τὰ ἔτη δυνάμεως καὶ ἐλήσεως; Πρέπει νὰ θεωρῇ τὸν βίον ὡς διηνηκὲς καθήκον, κομίζον καθ' ἐκάστην τὴν ἀντιμισθίαν του, ἢ ὡς παίγνιον, κρῖνον περὶ τοῦ μέλλοντος ἡμῶν ἐνίστε; Διατί νὰ ζητῇ τις τὸν κίνδυνον τῶν ἐκμέτρων περιπετειῶν; πρὸς ποῖον σκοπὸν νὰ τρέχῃ πρὸς τὸν πλοῦτον διὰ κινδυνωδῶν ὁδῶν; εἶναι βέβαιος ὅτι ἡ εὐτυχία θὰ εἶναι τὸ τίμημα τῶν λαμπρῶν κατορθωμάτων ἢ πτα χείας εὐπειθῶς ἀποδεκτῆς! Ἄ! ἂν οἱ ἄνθρωποι ἐγίνωσκον ὅποیان μικρὰν θέσιν οἰκεῖ ἡ χαρά, καὶ πόσον ὀλίγα τὸ οἶκημά της πρὸς εὐπρεπισμὸν καταναλίσκει!

Μεσσηβρία. — Περιπατῶ ἐπὶ πολὺ κατὰ μῆκος τοῦ ἀνωγαίου μου, τοὺς βραχιόνας ἐσταυρωμένους καὶ τὴν κεφαλὴν κεκλιμένην ἐπὶ τοῦ στήθους ἔχων! Ἡ ἀμφιβολία αὐξάνει ἐν ἐμοὶ ὡς σκιά σφετεριζομένη κατὰ τὸ τὸ μᾶλλον τὸ φωτεινὸν διάστημα. Οἱ φόβοι πληθύνονται· ἡ ἀβεβαιότης ἐν ἐμοὶ καθίσταται εἰς ἐκάστην στιγμὴν ὀδυνηροτέρα! Πρέπει νὰ μάθω σήμερον, πρὸ τῆς ἐσπέρας! ἔχων ἐν τῇ χειρὶ τοὺς κύβους τοῦ μέλλοντός μου, φοβοῦμαι νὰ ἐξετάσω τούτους.

Τρίτη ὥρα. — Ὁ οὐρανὸς ἀμαυροῦται, ἀνεμὸς ψυχρὸς ἄρχεται πνέων ἐκ δυσμῶν· ὅλαι αἱ εἰς τὰς ἀκτίνας τῆς ὥραιας ἡμέρας ἠνεφγμέναι θυρίδες, ἐκλείσθησαν. Μόνον ἐκ τῆς πλαγίας ὁδοῦ, ὁ οἰκῆτωρ τῆς τελευταίας ὁροφῆς δὲν ἀφῆκεν εἰσεῖτι τὸν ἐξώστην του.

Ἐπιγινώσκουσι τὸν στρατιώτην ἐκ τοῦ ἐρυθμισμένου αὐτοῦ βαδίσματος, τοῦ λευκοφαίου μύστακος καὶ ἐκ τῆς κοσμούσης τὴν κομμιδοῦχην αὐτοῦ ταινίας, μαντεύουσι τοῦτον ἐκ τῶν περιποιητικῶν φροντῖδων διὰ τὸν μικρὸν ἐπικοσμοῦντα τὴν ἐναέριον αὐτοῦ στοὰν κήπον.

διότι δύο εἰσὶ τὰ κατ' ἐξοχὴν προσφιλῇ τοῖς γηραιοῖς στρατιώταις· τὰ ἄνθη καὶ τὰ τέκνα! Ἐπὶ πολλοὶ υποχρεωμένοι νὰ θεωρῶσι τὴν γῆν ὡς πεδῖον μάχης, καὶ ἀπεστερημένοι τῶν φιλησύχων τέρψεων βίου ἀσφαλτοῦ φαίνονται ἀρχόμενοι τῆς ζωῆς ἐκ τῆς ἡλικίας καθ' ἣν οἱ ἄλλοι περαιοῦσι ταύτην. Αἱ ὁρέξεις τῶν πρώτων ἐνιαυτῶν, κρατούμεναι παρ' αὐτοῖς διὰ τῶν ἐπιμύχθων καθηκόντων τοῦ πολέμου, ἀναθάλλουσιν αἰφνιδίως, ἐπὶ τῶν λευκῶν αὐτῶν τριχῶν.

Εἶναι ὡς φειδῶ τῆς νεότητος ἥς ἄπτονται βραδέως τὰς λοιπάδας. Ἐπειτα, καταδεδικασμένοι τόσον χρόνον εἰς τὸ καταστρέφειν, ἵσως αἰσθάνονται κυρίαν χαρὰν εἰς τὸ δημιουργεῖν καὶ βλέπειν τὸ ἀναγεννώμενον. Πράκτορες τῆς ἀκάμπτου βίας ἀνέχονται εὐκολώτερον νὰ θέλγωνται ὑπὸ τοῦ χαρίεντος πάθους! Διὰ τοὺς γηραλέους τούτους ἐργάτας τοῦ θανάτου, τὸ φροντίζειν περὶ τῶν ἀσθενῶν σπερμάτων τοῦ βίου, κατέχει πᾶν τὸν θέληγτρον τῆς νεότητος.

Οὕτω ὁ ψυχρὸς ἄνεμος δὲν ἡδυνήθη ν' ἀποσπάσῃ τὸν γείτονα ἐκ τοῦ ἐξώστου του. Αὐλακίζει τὸ γῆπεδον τῶν πρασίνων θηκῶν του σπείρει μετ' ἐπιμελείας, τὰ σπέρματα τροπαιοῦχου ἀλουργοῦ, κινδωνανθοῦς καὶ πίτσου εὐώδους. Ἀπὸ τοῦδε καθ' ἐκάστην θὰ ἐρχεται νὰ παραφυλλάτῃ τὴν βλάστησίν των, νὰ βοηθῇ τοὺς φυομένους βλαστοὺς κατὰ τῆς παρσίτου χλόης ἢ τοῦ ζωῦ φύου, νὰ τοποθετῇ τοὺς ὁδηγοὺς μίτους, ὑπὲρ τῶν ἀναρριχητικῶν φυτῶν, νὰ διανέμῃ μετὰ προφυλάξεως τὸ ὕδωρ καὶ τὴν θερμότητα!

Ὅποιαι δυσχέρειαι φέρουσιν ὀρθῶς πρὸς τοιαύτην συγκομιδὴν! Ποσάκις θὰ ἴδω αὐτὸν ὀλιγωροῦντα, χάριν αὐτῆς, ὡς σήμερον, τοῦ φύχους ἢ τῆς θερμότητος, τοῦ βορρᾶ ἢ τοῦ ἡλίου! Οὕτω δέ, κατὰ τὰς θερμοστάτας τοῦ ἡλίου ἡμέρας, ὅτε διάπυρος κονισρτός, θὰ συστρέφηται ἐν ταῖς ὁδοῖς, ὅτε ὁ ὀφθαλμὸς ἀμβλυνόμενος διὰ τῆς λάμψεως τοῦ ψιμυυθίου, δὲν θὰ γινώσκῃ πῶς νὰ ἀναπνεύσῃ καὶ αἱ κέρατοι πεφλογισμέναι θὰ καταφλέγωσιν ἡμᾶς διὰ τῆς ἀκτινοβολίας αὐτῶν, ὁ γηραιὸς στρατιώτης, καθημένος ὑπὸ τὴν ἀναδεδραῖα του θὰ βλέπῃ περὶ αὐτὸν μόνον τὴν χλόην ἢ τ' ἄνθη καὶ θ' ἀναπνέῃ τὴν δροσερὰν αὔραν ὑπὸ εὐώδη συσκίασιν. Αἱ ἐνδολεχεῖς αὐτοῦ φροντίδες τέλος θ' ἀνταμειφθῶσι.

Πρὸς ἀπόλαυσιν τοῦ ἄνθους, πρέπει νὰ σπεί-

ρωμεν τὸν σπόρον καὶ νὰ ἐπιμελώμεθα τοῦ βλαστοῦ.

Τετάρτη ὥρα. — Τὸ πρὸ πολλοῦ ἐν τῇ ὁρίζοντι σχηματιζόμενον σκότος ἔλαβεν ἀμυρότερα χρώματα. Ἡ βροντὴ βρέμει ἀθορύβως, τὰ νέφη διασύρουσιν ἀλλήλα· οἱ φιλοπερίπατοι ἐκπεπληγμένοι δραπετεύουσι πανταχόσε γελῶντες καὶ κραυγάζοντες.

Παραδόξως τέρπομαι πάντοτε ἐκ τοῦ « ὁ σὼζων ἐαυτὸν σωθεῖτω » ἐν καιρῷ αἰφνιδίου θυέλλης. Τότε φαίνεται ὅτι ἕκαστος, ἀπροόπτως παραχθείς, ἀποβάλλει τὸν ἐπίπλαστον χαρακτηριστικὸν ὅστις ἐποίησε τὸν κόσμον ἢ τὴν συνθήειαν τοῦ νὰ υποφέρῃ τὴν γνησίαν αὐτοῦ φύσιν.

Ἴδετε κάλλιον τὸν παχὺν τοῦτον ἄνδρα μὲ τὸ ἀποφασιστικόν του βᾶδισμα, ὅστις λησμονῶν αἰφνης τὴν ἐπιβεβλημένην αὐτῷ ἀφροντισίαν, τρέχει ὡς φοιτητής! εἶναι φειδωλὸς ἰδιώτης, ἐπιδεικνύμενος σπάταλος καὶ φοβούμενος μὴ φθεῖρῃ τὸν πῖλόν του.

Ἐκεῖ κάτω, ἀπεναντίας, ἡ κομπή αὕτη κυρία, ἔχουσα τὴν μαρφήν αἰδήμονα καὶ τὸν στολισμὸν ἐπιμελετημένον βραδυπορεῖ, τῆς θυέλλης αὐξανομένης! Φαίνεται νὰ εὐχαριστῇται ἐν τῇ ἀδιαφορίᾳ καὶ ἀδιαφορεῖ περὶ τῆς ἐκ βελούδου ἐπωμίδος τῆς κηλιδουμένης ὑπὸ τῆς χαλάζης. Προφανῶς εἶναι λέαινα μετημφισμένη εἰς ἀμνάδα.

Ἐνταῦθα, διερχόμενος νεανίας ἵσταται παρατηρῶν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ κεκρυσταλλωμένους τινὰς σπόρους, τοὺς ὁποίους ἐξετάζει. Βλέποντες παρευθὺς τὸ βεβιασμένον καὶ πολυάσχολον αὐτοῦ βῆμα, θὰ ἐξελαμβάνετε αὐτὸν ὡς ὑπάλληλον ἀναλαμβάνοντα τὸ ἔργον του, ἐν ᾧ εἶναι νέος ἐπιστήμων, σπουδάζων τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐνεργείας τοῦ ἡλεκτρισμοῦ.

Καὶ ταῦτα τὰ παιδία διαλύοντα τὰς τάξεις των ἵνα τρέχωσι μετὰ τῶν λαϊλάπων τῆς βροχοχαλάζης. Τὰς νέας ταύτας, παραχρῆμα τοὺς ὀφθαλμοὺς καταβαλλούσας, παρερχομένας νῦν μετὰ καγχασμῶν· τοὺς ἐθνοφύλακας ἐκείνους, ἀποτιθεμένους τὴν ἡρωϊκὴν στάσιν τῶν ἡμερῶν τῆς��πηρεσίας αὐτῶν ἵνα προσφύγωσιν ὑπὸ πρόνάόν τινα. Ἡ θυέλλα ἐγένετο αἰτία πασῶν τούτων τῶν μεταμορφώσεων.

Ἴδου αὕτη μεγεθυνομένη! Οἱ ἀπαθέστατοι ἀναγκάζονται νὰ ζητήσωσι καταφύγιον. Ὅρῳ τὸν κόσμον ὅλον ἐφορμῶντα πρὸς τὸ ἀπέναντι

τῆς θυρίδος κείμενον ἐργαστήριον καὶ οὗ τὸ ἐπίγραμμα σημαίνει ἐνοικιασμόν.

Ἀπὸ τινων μηνῶν εἶναι ἡ τετάρτη φορά. Κατὰ τὸ διάστημα δλοκλήρου ἔτους ἅπασα τοῦ ξυλουργοῦ ἡ ἐπιδεξιότης καὶ ὁλαὶ αἱ τοῦ ζωγράφου φιλοκοσμίαι συνετέλεσαν ὑπὲρ τοῦ καλλωπισμοῦ τούτου· ἀλλ' ἡ παραίτησις τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐνοικιαστῶν ἐμηδένισε τὴν ἐργασίαν αὐτῶν. Ὁ πηλὸς μετεμόρφωσε τὰ κοσμήματα τῆς προσόψεώς του. Εἰδοποιήσεις ἐκκαθαρίσεων ρυπαίνουσι τὰ ἀραβουργήματα τῆς προσόψεως αὐτοῦ. Ἐν ἐκάστη νέα ἐνοικιάσει, τὸ εὐπρεπὲς κατὰστημα ἀπώλεσέ τι ἐκ τῆς μεγαλοπρεπειᾶς του. Ἰδοὺ τοῦτο κενὸν καὶ παραδεδομένον τοῖς διαβάταις! Ὅποσαι ὑπάρξεις ὁμοιάζουσι τούτῳ καὶ δὲν ἀλλάσσουσι δεσπότης, ὡς τοῦτο, ἵνα ταχύτερον τρέχῃσι πρὸς τὴν φθοράν.

Ἡ τελευταία αὕτη σκέψις μὲ ἐπληξε. Ἀπὸ τῆς πρώτης τὸ πᾶν φαίνεται λαμβάνον φωνὴν ἵνα λάβω τὴν αὐτὴν συμβουλὴν· τὸ πᾶν φωνεῖ μοι: « Προφυλάττω! Μένε εὐχαριστημένος ἐκ τῆς μακαρίας σου πτωχείας· αἱ ἡδοναὶ θέλουσι νὰ διατηρῶνται συνεχῶς· μὴ ἄφινε τὰς ἀρχαίας σου ἔξεις, ἵνα παραδοθῇς εἰς ἀγνώστους! »

Ὑπάρχουσι πράγματα οὕτως ὁμιλοῦντα ἢ (εἶναι ἢ συνείδησις) ἢ συμβουλὴ προέρχεται ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ; Μήπως μόνος ἐγὼ παρέχω ταύτην τὴν λαλίαν εἰς πᾶν τὸ περιβάλλον με; ὁ κόσμος (ὁ ἄνθρωπος) εἶναι ὄργανον πρὸς ὃ ἡ θέλησίς μας δανεῖζει φωνήν! Ἀλλὰ τί ἐνδιαφέρει ἂν τὸ μάθημα εἶναι φρόνιμον; Ἡ ἀθροῦς λαλοῦσα ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν φωνὴ εἶναι πάντοτε φίλη φωνή, διότι ἀποκαλύπτει ἡμῖν τί εἴμεθα, δηλ. τί δυνάμεθα. Ἡ μεμπτὴ διαγωγὴ ἀποβαίνει, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πλάνη ἐδόμυχος. Ἐὰν ὑπάρχωσι πολλοὶ ἀνόητοι καὶ κακοί, εἶναι διότι οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐπιλανθάνονται ἑαυτῶν. Ἡ ἐρώτησις δὲν ἀποδίδει νὰ γνωρίζωμεν πᾶν ὅτι ἡμῖν συμφέρει ἀλλ' ὅτι ἀποδεχόμεθα!

Τί μέλλω νὰ κάμω, ἐγώ, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐπιδεξίων τούτων τυχοδιωκτῶν τοῦ πλούτου! Δυστυχῆς στρουθίον ὑπὸ τὰς στέγας γεννηθέν, θὰ φοβοῦμαι πάντοτε τὸν ἐν τῇ σκοτεινῇ γωνίᾳ κεκρυμμένον ἐχθρόν· σὺ φρων ἐργάτης, θ' ἀναμιμνήσκωμαι τὴν τόσον αἰφνιδίως ἐκλιποῦσαν πολυτέλειαν τῆς γείτονος· δειλὸς θεατῆς θ' ἀναλογίζωμαι τὰ βραδέως διὰ τοῦ ἀρχαίου στρατιώ-

του υφούμενα ἄνθη, ἢ τὸ ἐρημωμένον διὰ τῆς μεταλλαγῆς δεσποτῶν ἐργαστήριον! Μακρὰν ἐμοῦ τὰ συμπόσια, ὧν ὑπεράνω κρέμανται ξίφη Δαμοκλέους! Εἶμαι ἀσπάλαξ· θὰ φάγω τὰ κάρυα καὶ τὸ διὰ τῆς ἀφοβίας κεκαρυκευμένον στέαρ μου.

Καὶ διατί ἡ ἀκώρεστος αὕτη ἀνάγκη πλουτισμοῦ; Πίνουσι πλεότερον, ἐπειδὴ πίνουν ἐν μεζόνι ποτηρίῳ; Πόθεν προέρχεται ἡ ἀπέχθεια ὅλων τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὴν μετριότητα, τὴν γόνιμον μητέρα τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς ἐλευθερίας.

Ἄ! Ἐνταῦθα μάλιστα, ὑπάρχει τὸ κακόν, ὅπερ ὤφειλον ν' ἀπειργασίην ἢ τε δημοσίᾳ καὶ ἰδιωτικῇ ἐκπαίδευσις. Τούτου θεραπευθέντος, πόσαι ἐπιβουλαὶ ἐκλείπουσιν, ὅποιαι αἰσχροτήτες, ὅποιοι δεσμοὶ στάσεων καὶ ἐγκλημάτων ἔσασιν ἀποτρέπεται. Δίδουσι ἀμοιβὰς ἐν τῇ ἀγαθοεργίᾳ, ἐν τῇ θείᾳ μυσταγωγίᾳ, δίδουσι πρὸ πάντων ἐν τῇ μετριότητι, διότι αὕτη εἶναι ἡ μεγάλη ἀρετὴ τῶν κοινωνιῶν! Ὅταν δὲν ἐπινοῇ τὰ ἄλλα, κατέχει αὐτὰ ἐν θύσει.

Ἐκτὴ ὥρα. — Ἐγγραφα πρὸς τοὺς ἰδρυτὰς τῆς νέας ἐπιχειρήσεως γράμμα εὐχαριστήριον καὶ ἀρνητικόν. Ἡ ἀπόφαισις αὕτη μοὶ ἀπέδωκε τὴν ἡσυχίαν.

Ὡς ὁ ἀπειρότεχνος σκυτεὺς εἶχον παύσει τοῦ ἄδειν ἀφ' ὅτου ἐδέχθη τὴν ὑπέρπλουτον ταύτην ἐλπίδα. Ἰδοὺ ἡ διασκέδασις καὶ ἡ χαρὰ ἐπανήλθει!

Ὡ ἀγαπιτὴ καὶ ἡδέια Πτωχεία! Συγχώρησόν μοι νὰ ἔχω βουλητὴν στιγμὴν ἵνα σὲ φύγω ὡς ἔφυγεν ἡ ἔνδεια· διάμεινον ἐνταῦθα μετὰ τῶν χαρισσῶν ἀδελφῶν σου, τῆς Εὐσπλαγχνίας, τῆς Ὑπομονῆς, τῆς Σωφροσύνης καὶ τῆς Μονώσεως· ἐστὲ αἱ ἀνασσαὶ καὶ παιδαγωγοὶ μου· διδάξατέ με τὰ αὐστηρὰ καθήκοντα τῆς ζωῆς· ἀπομακρύνετε τῆς διαμονῆς μου τὰς ἀδυναμίας τῆς καρδίας καὶ τὰς τὴν εὐδαιμονίαν παρακολουθούσας παραφρονησεις.

Πτωχεία ἀγία! Διδαξόν με ἵνα ὑποφέρω χωρὶς νὰ χαλεπαίνω, νὰ δωρῶ χωρὶς νὰ διστάζω, νὰ ζητῶ τὸ τέρμα τῆς ὑπάρξεως ὑπεράνω τῶν ἡδονῶν, πορρωτέρω τῆς ἰσχύος (ἐξουσίας). Ἐνίσχυσε τὸ σῶμα καὶ κράτυνον τὴν ψυχὴν καί, χάρις εἰς σέ, ἡ ζωὴ αὕτη εἰς ἣν ὁ ζᾶπλουτος προσκολλᾶται ὡς εἰς βράχον, ἀποβαίνει ἐφόδιον, οὗ ἡ ἀπώλεια δύναται νὰ καταστρέψῃ τὸν κάλῳ χωρὶς νὰ προκαλέσῃ τὴν ἀδημονίαν μας. Διηνεκῶς ὑποστήριξέ με, ὦ Σὺ, ἣν ὁ Χριστὸς ἐπωνόμασε τὴν Μακαρίαν.